

1.5.1.4.2 Asumismenot ylittävät Kelan asumisnormin

Asumismenot voidaan ylityksestä huolimatta hyväksyä kokonaisuudessaan, jos

- asumismenot ylittävät vähäisesti, noin 5 %:lla, Kelan asumisnormin,
- hakija asuu kunnan järjestämässä asunnossa, jossa hakijalle tarjotaan hänen elämäntilannettaan tukevia palveluita tai
- hakija asuu jo kunnan vuokra-asunnossa ja asunto on kooltaan sopiva. Tällöin tulee tapauskohtaisesti arvioida, onko hakijalla mahdollista löytää edullisempaa asuntoa kyseisestä kunnasta.

Jos ylitystä ei voida pitää vähäisenä, on arvioitava kustannusten kohtuullisuutta ja tarpeellisuutta.

Esimerkki

Nella asuu yksin vuokralla. Nellan vuokra on 510 euroa kuussa. Nellan vuokra ylittää paikkakunnan yhden hengen normin 478 euroa noin 30 eurolla. Nellan vuokra voidaan huomioida kokonaisuudessaan, sillä asumismenot ylittävät vähäisesti asumisnormin.

Esimerkki

Lasse on ollut asunnoton. Lasse on saanut kunnan järjestämän tukiasunnon. Lasse tarvitsee ohjausta raha-asioiden hoitamisessa ja kodinhoidossa sekä tukea jokapäiväiseen elämään liittyvissä toimissa. Lassen vuokra on 800 euroa kuussa ja vuokra ylittää kunnan yhden hengen normin 100 eurolla. Lassen vuokra voidaan huomioida kokonaisuudessaan, sillä Lasselle tarjotaan hänen elämäntilannettaan tukevia palveluja.

Esimerkki

Antti ja Maija asuvat kunnan vuokra-asunnossa, joka on pieni kolmio. Heidän vuokransa ylittää paikkakunnan kahden hengen normin noin 40 euroa. Käsittelyn yhteydessä selvitetään, että kunnasta ei ole mahdollista löytää edullisempaa asuntoa. Antin ja Maijan vuokra voidaan huomioida kokonaisuudessaan, sillä he asuvat kunnan vuokra-asunnossa.

Kelassa olevat tiedot asiakkaan tilanteesta

Kohtuullisuusarvioinnissa selvitetään aina ensin, onko Kelassa sellaista tietoa, joka puoltaa asumiskustannusten huomioimista kokonaisuudessaan, esimerkiksi

- terveydentilaan liittyvät selvitykset,
- asiakkaan yhteydenotot,
- sosiaalitoimen selvitys.

Lue lisää [erityisten tarpeiden huomioimisesta](#).

Jos hakijalla tai perheellä on perusteltu syy asumisnormin ylittävälle kustannuksille ja kustannukset eivät ole kohtuuttoman suuret, voidaan asumismenot hyväksyä kokonaisuudessaan niin kauan kuin hakijan tilanne pysyy ennallaan. Tilannetta tarkastellaan määräajoin uudelleen tilanteesta riippuen 3 – 12 kuukauden välein. Perusteltu syy voi olla liittyä esimerkiksi asiakkaan terveydentilaan tai toimintakykyyn.

Esimerkki

Panu on vaimonsa Maijan omaishoitaja. Panu ja Maija ovat yli 80-vuotiaita ja asuvat hissillisessä kerrostalossa keskustan tuntumassa. Kelan yhteydenotoista selviää, että Panu hoitaa Maijan asioita ja käyttää Maijaa useamman kerran kuukaudessa lääkärissä. Heillä ei ole autoa ja Maija liikkuu rollaattorilla. Panun ja Maijan vuokra on 720 euroa, joka ylittää paikkakunnan kahden hengen asumisnormin 624 euroa noin 100 eurolla. Panun ja Maijan vuokratkustannukset voidaan huomioida kokonaisuudessaan, koska muuttaminen olisi heille kohtuuttoman raskasta heidän elämäntilanteensa huomioon ottaen ja muuttaminen halvempaan asuntoon voisi vaikeuttaa perheen kokonaistilannetta entisestään.

Jos asiakas on Kelan ohjauksesta huolimatta muuttanut kohtuullista tasoa kalliimpaan asuntoon, voidaan asumismenot kohtuullistaa heti ja määräaikaa ei näissä tilanteissa anneta.

Selvitys erityisistä tarpeista asumiseen liittyen

Jos Kelassa olevista tiedoista ei käy ilmi erityisiä perusteita asumisnormin ylittävälle asumismenoille, selvitetään asia hakijalta. Asumismenot voidaan huomioida kokonaisuudessaan, jos hakijalla on perusteet asumisnormin ylittävälle kustannuksille.

Hakijaa kuullaan ensisijaisesti puhelimitse ja käydään läpi esimerkiksi

- onko hänellä tai hänen perheenjäsenillään asumiseen liittyen erityisiä perusteita
- hakijan kokonaistilanne
- mitä kohtuullistaminen tarkoittaa hakijalle

- mitä liitteitä tai selvityksiä hakijan tulee toimittaa Kelaan ja mihin mennessä
- minkälaista asuntoa hakijan tulee etsiä, jos erityisiä perusteita ei ole
- Kelassa määritellyt kuntakohtaiset asumisnormit ja mitä asumisnormeihin sisältyy

Hakija voi esittää perusteet korkeammille asumiskustannuksille puhelimitse.

- Jos hakijalla on erityiset perusteet korkeammille asumiskustannuksille, voidaan asumiskustannukset huomioida päätöksellä kokonaisuudessaan.
- Jos hakijalla ei ole erityisiä perusteita korkeammille asumiskustannuksille, annetaan hakijalle päätöksessä määräaika, jonka aikana hänen tulee etsiä edullisempaa asuntoa.

Tarvittaessa hakijalta pyydetään puhelimesta kirjallisia selvityksiä asumismenojen kohtuullisuusarvioinnin tueksi, esimerkiksi lääkärinlausunto terveydentilasta tai sosiaalitoimen selvitys asumistilanteesta. Tällöin asiakkaalle tehdään kuukauden päätös ja selvitykset pyydetään toimittamaan seuraavan hakemuksen liitteeksi. Hakijalle ei anneta päätöksellä määräaika edullisemman asunnon etsimiseen.

Jos asiakasta ei tavoiteta puhelimitse, asiakkaalle tehdään kuukauden päätös ja lähetetään lisäselvityspyyntö erityisistä perusteista ja pyydetään toimittamaan selvitys seuraavan hakemuksen liitteeksi. Hakijalle ei anneta päätöksellä määräaika edullisemman asunnon etsimiseen.

Jos hakija tai perhe esittää asumiseen liittyviä erityisiä perusteita, voidaan asumismenot huomioida kokonaisuudessaan joko määräaikaisesti tai toistaiseksi asiakkaan tilanteesta riippuen.

Harkintaan vaikuttavia erityisiä perusteita voivat olla esimerkiksi

- lasten koulunkäyntimahdollisuudet
- erityinen hoidon tarve
- lasta tapaavan vanhemman tilan tarve tapaamisten vuoksi, kun tapaamisoikeus on vahvistettu kunnan toimielimen tai hyvinvointialueen vahvistamalla sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä
 - yleensä huomioidaan yksi lisähuone, jokaiselle lapselle ei voida huomioida omaa huonetta. Harkinnassa otetaan huomioon muun muassa lasten lukumäärä ja ikä sekä tapaamisten tiheys.
- vammaisen henkilön tarvitsemien apuvälineiden aiheuttama lisätilan tarve
 - yleensä voidaan huomioida yhtä henkilöä suurempi asumisnormi
 - katso [yleisen asumistuen ohjeesta](#), milloin apuvälineet voivat aiheuttaa lisätilan tarvetta
- yllättävä elämänmuutos esimerkiksi perheenjäsenen kuoleman vuoksi
- hakijan tai perheenjäsenen terveydentilaan liittyvät tekijät tai muutoin alentunut toimintakyky
- vammaispalvelulain mukaan tehdyt muutokset asunnossa
- hakijan tai perheenjäsenen korkea ikä, yli 80 vuotias
- hakijalla ei ole luottotietoja tai asunnon saaminen on muutoin haastavaa
- kunnan järjestämä tuettu asumispalvelu esimerkiksi tukiasunto tai palveluasuminen

Lue lisää [erityisiin tarpeisiin liittyvien selvitysten pyytämisestä](#).
